

Nr 174.

Av herr **Lövgren** i Nyborg, om nedsättning av tullen å visst slag av stärkelse.

Vid 1926 års riksdag framförde undertecknad en motion med yrkande om nedsättning av tullen å stärkelse, alla slag, rubrik nr 83 i gällande tulltaxa, från nuvarande 20 öre till 10 öre för kg. Motionen avstyrktes av bevillningsutskottet under framhållande, att densamma avsåge en sänkning av ett i det gällande tullsystemet ingående tullskydd och följaktligen en ren tullskyddsfråga, samt att utskottet ansett sig böra vidhålla den av utskottet vid de senare årens riksdagar hävdade uppfattningen, att prövningen av förslag om ändringar vid enskilda tullrubriker i regel borde anstå till en framtida revision av tulltaxan. Utskottets förslag bifölls av riksdagens båda kamrar, i andra kammaren dock endast med 93 röster mot 89. Minoriteten yrkade bifall till en av halva antalet av bevillningsutskottets ledamöter gjord reservation, i vilken föreslogs, att tullen å potatisstärkelse, utan tillsats av andra ämnen och inkommande i förpackning, vägande brutto 50 kg. eller däröver, skulle fastställas till 10 öre för kg.

Utskottets motivering, att prövning av förslag om ändringar vid enskilda tullrubriker i regel borde anstå till en framtida revision av tulltaxan, torde numera sakna betydelse vid frågans avgörande. Dels har nämligen riksdagen under de senaste åren vidtagit många ändringar vid enskilda tullrubriker, dels har 1925 års tulltaxerevision framlagt förslag till ny tulltaxa, dels har slutligen Kungl. Maj:t tillsatt en ny tullkommitté, varvid uttalades, att vederbörande statsråd utgick från, att företaget av den nu ifrågasatta utredningen icke måtte verka därhän, att förslag om av särskilda omständigheter påkallade jämkningar eller ändringar i gällande tulltaxa förbliva oprövade eller oavgjorda i avvaktan på slutförandet av de sakkunnigas arbete.

Det synes mig här onödigt att närmare ingå på de synnerligen starka skäl, som förefinnas för den begärda tulltaxenedsättningen, och vilka anförts av reservanterna inom bevillningsutskottet vid frågans behandling vid 1925 och 1926 års riksdagar. Jag vill endast framhålla, att det aldrig varit statsmakternas avsikt, att potatisstärkelseindustrien skulle utnyttja det nuvarande tullskyddet, vilket blivit gällande för potatisstärkelse endast på grund av tulltekniska skäl, vilka nu ej längre förefinnas.

Ytterligare skäl hava emellertid tillkommit. Vårt lands potatisskörd uppskattas år 1927 till endast 1,068,000 ton mot 1,880,000 ton år 1926 och 2,106,000 ton år 1925. Den abnormt låga fjolårsskörden har medfört, att stärksetillverkningen i hög grad måst inskränkas och att priserna å potatisstärkelse ungefär fördubblats, så att nu större delen av det oberättigade tullskyddet utnyttjas. De inhemska glykos- och dextrinindustrierna ha härigenom kommit i ett synnerligen bekymmersamt läge, såsom närmare framgår av en skrivelse från Sveriges kemiska industrikontor till kungl. kommerskollegium, vilken skrivelse härmed bifogas i avskrift, enär den bestyrker mina ovan gjorda påståenden, ehuru den innehåller ett annat förslag till frågans lösning. Jag vill vidare nämna, att under fjolåret en kartell bildats, omfattande nästan samtliga inhemska stärkelsefabriker. Det är troligt att denna kartell kommer att söka utnyttja en stor del av det oberättigat höga tullskyddet även under år med normal potatisskörd. Både för allmänheten och industrien är det därför av stor betydelse, att en ändring av den nuvarande orimligt höga tullen äntligen vidtages.

På grund av vad som ovan anförts, hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att rubriken 83 i tulltaxan skall från och med den 1 april 1928 hava följande ändrade lydelse:

		Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats	
			Kronor	öre
83 a.	Stärkelse: av potatis, utan tillsats av andra ämnen och inkommande i förpackning välgående brutto 50 kg. eller däröver	1 kg.	—	10
83 b.	annan	1 kg.	—	20

Stockholm den 20 januari 1928.

O. W. Lövgren
i Nyborg.

Avskrift.

Till kungl. kommerskollegium, industribyrån.

Genom remiss av den 15 sistlidne oktober har kungl. kollegiet anhållit om industrikontorets yttrande över en framställning från Hermia, Komm. bol. O. Hofverberg & Co., Norrköping, att få tullfritt importera 200 säckar potatismjöl i månaden, så länge nuvarande abnorma förhållanden på potatismjölsmarknaden äro rådande. I anledning härav får kontoret anföra följande.

Dextrinindustrien liksom den närstående glykosindustrien är helt och hållet baserad på stärkelse (potatismjöl) som råvara. Tullen pr kg. utgör å glykos 23,5 öre, å dextrin 20 öre och å stärkelse 20 öre. Av 100 kg. stärkelse torde i allmänhet erhållas cirka 95 kg. glykos eller cirka 83 kg. dextrin. Nettotullskyddet för 1 kg. glykos uppgår sålunda till endast 2,5 öre. För dextrin är tullen avsevärt lägre än tullen för den erforderliga råvarukvantiteten. Att en inhemsk glykos och dextrintillverkning trots dessa förhållanden kunnat äga bestånd inom landet beror på att tullen å stärkelse i allmänhet endast har utnyttjats till en mindre del.

Såsom kontoret redan i skrivelse till kungl. kollegiet av den 31 mars 1925 framhållit, har emellertid den inhemska potatisskörden under de senare åren ofta varit liten, vilket haft till följd, att tullen å potatisstärkelse under vissa år utnyttjats i betydligt större utsträckning än tidigare. Detta har bland annat varit fallet under skördeåren (1 oktober—30 september) 1923—24 och 1924—25. Glykos- och dextrintillverkningen har under denna tid varit synnerligen liten och särskilt glykosindustrien har därigenom råkat i ett nödläge, varifrån den ännu ej hämtat sig, trots att under skördeåren 1925—26 och 1926—27 potatisstärkelseprisen tidvis varit synnerligen låga. Orsaken till att stärkelsepriserna under denna tid kommo ned på en nivå, som icke obetydligt understeg förkrignivån, torde enligt kontorets mening till stor del just vara att söka i minskad efterfrågan från ifrågavarande industris sida.

Innevarande års potatisskörd torde vara den minsta under de senaste femtio åren, och priserna å potatisstärkelse ha redan stigit så kraftigt, att större delen av tullskyddet utnyttjas. Glykos- och dextrinindustriernas utsikter till en lönande produktion synas därför synnerligen mörka och äro de för den skull otvivelaktigt i stort behov av att nuvarande ogynnsamma tullförhållanden lättas. Att, på sätt sökanden föreslagit, kommerskollegium skulle utverka tullfri införsel av stärkelse, synes emellertid icke vara en framkomlig väg. En ökning av glykos- och dextrintullarna torde näppeligen heller kunna genomföras. Enligt kontorets mening återstår för den skull endast den utvägen att söka få till stånd en sänkning av tullen å stärkelse. I betraktande av det dåliga resultat, som de i industriell skala drivna stärkelsefabrikerna under en lång följd av år visat, vill kontoret emellertid icke föreslå en generell nedsättning av tullen å stärkelse utan endast å sådan stärkelse, som användes inom glykos- och dextrinindustrierna. Att en lägre tull fastställes för en vara, om densamma skall användas för ett visst

ändamål, är ingen nyhet inom vår tullagstiftning. Ett sådant undantag förekommer redan i nuvarande tulltaxas anm. 1 till rubrik 150 och i anm. 3 till rubrikerna för papp och papper, och 1925 års tulltaxerevision har föreslagit en utsträckt användning av sådana undantag, bland annat i anm. till rubr. 291 och 299 samt i anm. till rubr. 946 och 949 i kommitténs förslag.

En nedsättning av tullen å stärkelse avsedd att användas för glykos- eller dextrintillverkning, från 20 till 10 öre för kg. torde icke i längden innebära någon nackdel för den inhemska stärkelseindustrien eller potatisodlingen. Om glykos- och dextrinindustrien genom tullsänkningen kan uppehållas, beredas nämligen potatisodlingen och stärkelsefabrikationen därigenom den bestämda fördelen, att under år med stor potatisskörd potatis- och stärkelsepriserna kunna hållas bättre uppe och åtminstone ej behöva komma under världsmarknadspriset, såsom fallet tidvis varit under 1926 och första halvåret 1927. Att potatisstärkelsetullen kan påräkna någon nämnvärd avsättning till glykosindustrien endast under förutsättning, att en mera avsevärd del av potatisstärkelsetullen kommer denna industri till godo, har uttryckligen hävdats i en här bifogad utredning rörande den svenska potatismjölsfabrikationens storlek och avsättningsmöjligheter, vilken i år på uppdrag av Kristianstads och Blekinge läns hushållningssällskap verkstälts av fil. d:r Carl von Schéele.

Kontoret får slutligen erinra om det utlåtande, som kollegiet och kungl. generaltullstyrelsen den 6 april 1925 gemensamt avgåvo till riksdagens bevillningsutskott, av vilket framgår, att den här föreslagna sänkningen å tullen å stärkelse icke ger anledning till sänkning av tullen å glykos och dextrin. .

På grund av vad ovan anförts får kontoret hemställa, att kungl. kommerskollegium ville beakta framställningens syfte i så måtto att kollegiet hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om proposition till 1928 års riksdag, att till rubrik 83 i tulltaxan måtte fogas följande anmärkning:

»Stärkelse må utlämnas mot en tull av 10 öre för kg. därest genom på tro och heder avgivet intyg styrkes, att varan är avsedd uteslutande för framställning av glykos eller dextrin.»

Stockholm den 14 november 1927.

Sveriges kemiska industrikontor.